

Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap
v/ Linda Elisabeth Heen

Strategi for digital praksis og læringsteknologi i barnehager og skoler – høringssvar fra Oslo Kommunale Foreldreutvalg (Oslo KFU)

Oslo KFU takker for tilsendt utkast til strategi for digital praksis og læringsteknologi i barnehager og skoler, og sender med dette sine innspill og merknader.

Overordnet mener vi at dette er et godt utkast, med gode strategier som er utførlig forklart og begrunnet.

Byrådets vedtatte styringsprinsipper legger klare føringer og forplikter til en aktiv handlingsplan i utvikling av digital praksis i skolen.

Vi støtter også de utvalgte satsningsområdene i planen.

Under følger våre merknader til:

- 1) Erfaringer fra Foresatte, s. 27
- og
- 2) Satsingsområder for Oslo, s 30-32

Med vennlig hilsen,

På vegne av Oslo KFU,
Live Kristiane Skarvang
Styreleder

1) De foresatte

Mediebildet om teknologi i barnehage og skoler har tidvis vært preget av foreldre som er kritiske til bruk av nettbrett i barnehager og skoler. Innføring av nettbrett i småskolen omtales som «eksperiment», og mange uttrykker bekymring over hvordan skjermbruk påvirker utviklingen til småbarn i barnehagealder. I mange hjem er skjermtid et stadig tilbakevendende tema og potensielt konfliktområde, og en del foreldre er bekymret over at tid med skjerm i barnehagen kommer på toppen av tiden foran skjerm hjemme.

Oslo kommunes foreldreutvalg for barnehager erkjenner at teknologi har en plass i barnehagen gjennom rammeplanens føringer. Samtidig uttrykkes en bekymring over at digitale medier og spill tas i bruk for å kompensere for at det ikke er tilstrekkelig mange ansatte til stede for å håndtere krevende situasjoner. Hvis noen i personalet er borte fra avdelingen, og flere barn gråter eller trenger hjelp samtidig, kan det være fristende å sette på en filmsnutt eller sette i gang en "lese-app". Foreldreutvalget uttrykker også et ønske om at barnehagene unngår bruk av skjerm i småbarnsavdelingene.

De foresatte i Oslo Kommunale foreldreutvalg (KFU) for skolen er opptatt av å utjevne forskjeller mellom skoler og elever i Osloskolen og å ikke skape større forskjeller. Kompetansen og bruk av teknologi er ulikt mellom skoler. Stadig flere skoler velger å innføre 1:1, og de foresatte peker på at det er viktig med god informasjon til de foresatte slik at de kan være forkant og forberedt. Skoleledelsen må trygge lærerne, foreldre, elevene på at «dette er veien å gå».

Det kan være en utfordring at elevene tar med seg nettbrett eller pc med seg hjem fra skolen uten at de foresatte har så mye innsyn eller innsikt i hva eller hvordan enhetene brukes. Derfor er KFU derfor opptatt av at skolene må koble foreldrene på som samarbeidspart i arbeidet med digitale enhetene. Samtidig påpekes det også på at ulike skoler kan ha ulike type utfordringer, og at man må være spesielt oppmerksom på bydelsområder med mange foresatte med lav digital kompetanse.

Oslo KFUs merknader:

- Vi mener at et helhetlig opplegg for digital kompetanse, tilpasset de ulike trinn, bør utvikles av UDE sentralt og utgjøre grunnmuren i digitale planer ved skolene, for å sikre at alle skoleelever får et nødvendig minimum av opplæring, som ikke avhenger av skoleleder eller lærers kompetanse.
- Lik tilgang til læringsbrett og/eller skolepc må sikres, uavhengig av skolenes økonomi og ressursfordelingsmodellen.
- Foresatte må informeres, og i større grad involveres – gjerne gjennom FAU – i planlegging av digital praksis og digitalisering av skolene.
- Man må også ta høyde for ulik digital kompetanse hos foresatte, og man bør utvikle guider og kursmaterieell rettet mot foresatte, for å gi innsikt og innføring i hvilke verktøy barna bruker – og hvordan foresatte best kan støtte barna i den digitale skolehverdagen.
- Digitale verktøy gjør det i mange tilfeller vanskelig for foresatte å følge opp lekser, innleveringer og lignende – da det ikke er like tilgjengelig som ”vanlige” papirlekser. I utvikling av skoleplattform og andre digitale verktøy bør man søke å finne løsninger som både ivaretar elevens personvern og foresattes ansvar og plikt til oppfølging og støtte.

2) Satsingsområder for Oslo

Digitale verktøy og medier er en del av barne- og ungdomskulturen og digitaliseringen av samfunnet er med på å utfordre og endre innholdet og premissene for læring i skolen. Teknologien åpner for nye muligheter for utforskende og kreative prosesser der barn og unge kan få utfordringer tilpasset egne interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Utviklingen legger til rette for nye måter å lære på som gjør elevenes opplæring mer relevant, praktisk og variert. Det gir også skolene gode muligheter å gi barn med spesielle behov et godt tilbud, både gjennom hjelpemidler i den ordinære undervisningen og muligheter for hjemmeundervisning ved lengre fravær. Men dette skjer ikke av seg selv, bare man introduserer ny teknologi i barnehager og skoler. For å lykkes kreves det gode planer, profesjonsfaglig digital kompetanse og digitale verktøy og læremidler av høy kvalitet.

Feil eller uklok bruk kan medføre at teknologien ikke bidrar til lek, utforskning og læring, men til økt passivitet og distraksjoner. Selv om det digitale skillet har minsket de siste årene, og de fleste i dag har tilgang til pc, nettbrett og/eller smarttelefon, er det store forskjeller i hvordan teknologi brukes i ulike familier. Noen barn lærer seg nettvett og skapende bruk av teknologi hjemme, og har foreldre som sørger for balanse mellom aktivitet og passiv skjermbruk for underholdning.

I andre familier bruker barna digitale medier uten støtte og grenser fra voksne. Erfaringene fra hjemmeskole under koronapandemien viste også at det fortsatt er store forskjeller når det gjelder tilgang til teknologi for læring, selv om mange i dag har tilgang til teknologi for underholdning.

Barnehage og skole er derfor fortsatt viktige arenaer for å utjevne digitale forskjeller. I barnehagen og skolen kan vi sørge for at alle barn får utviklet sin digitale dømmekraft og får erfaringer med kreativ og skapende bruk. I barnehage og skole vil barna også få rammer for bruk av teknologien, og få erfaring med å håndtere de distraksjoner som oppstår.

Satsingsområder

Basert på styringsprinsippene og kunnskapsgrunnlaget, som også inkluderer erfaringer fra barn og unge, ansatte og foresatte, er følgende områder valgt som satsingsområder:

Likeverdig tilgang til digitale pedagogiske verktøy for lek og læring i barnehager og skoler.

Strategier for å oppnå målet:

- *Sørge for at alle kommunale barnehager har tilgang til digitale verktøy som støtter en god digital praksis.*
- *Sørge for at alle ansatte og elever har tilgang til en digital enhet for undervisning og læring.*
- *Etablere modell(er) som sikrer finansiering og organisering av tilgang til digitale verktøy i Osloskolen.*
- *Etablere nødvendig støtte for skolene til innføring, kompetanseutvikling, bruk og drift av læringsteknologi på skolene. Støtten skal i størst mulig grad gis av kommunens egne ansatte.*

Læringsteknologi og digitale verktøy benyttes for å utjevne forskjeller og fremme inkludering.

Strategier for å oppnå målet:

- *Utvikle lærernes kompetanse i hvordan de kan bruke digitale verktøy til å tilpasse undervisningen til barns ulike behov.*
- *Legge til rette for økt fleksibilitet og beredskap for hjemmeundervisning og kontakt med barn og unge som har mye fravær.*

Digital praksis og bruk av læringsteknologi beriker leken og fremmer barns og unges utvikling og læring.

Strategier for å oppnå målet:

- *Utvikle barnehagelæreres og læreres kompetanse til å bruke digitale verktøy for å skape en mer praktisk og variert barnehage- og skolehverdag som motiverer barn og unge.*
- *Utvikle barnehagelæreres og læreres profesjonsfaglige digitale kompetanse slik at de kan ta metodeansvar og velge digitale verktøy, metoder og læremidler av høy kvalitet.*
- *Sette barnehagelærere og lærere i stand til å reflektere over egen digital praksis slik at omfang og bruk av digitale verktøy tilpasses barn og unges alder og behov.*
- *Videreutvikle støtten til skolene for å sette lærerne i stand til å arbeide med teknologi i tråd med nytt læreplanverk.*

Barnehagebarn og elever skal utvikle kritisk tenkning og god digital dømmekraft

Strategier for å oppnå målet:

- *Styrke barnehagelæreres og lærernes kompetanse om hvordan de kan utvikle barnas og elevenes digitale dømmekraft og kritiske tenkning.*
- *Sikre at bruk av teknologi og digital dømmekraft er temaer som inngår i skolehjem- og barnehage-hjem-samarbeid*
- *Sikre at barnehagene og skolene får støtte til å ivareta barn og unges trygghet, sikkerhet og personvern når de bruker digitale verktøy.*

Oslo KFUs merknader:

- Gode satsningsområder, men krevende – både for lærerne og ressurser. Alle skoler vil trenge betydelige ekstra midler for å kunne satse effektivt og nå målene.
- Gode tiltak og forslag til tiltak, med klare oppskrifter, må utarbeides og tilbys skolene for å sikre hensiktsmessig, målrettet jobbing og at ikke skolene må bruke unødvendig tid på planverk på bekostning av praktisk gjennomføring.
- Det må finnes tilstrekkelig med ressurser til at alle skoler som ønsker det får hjelp og støtte fra UDE og kommunen til gjennomføring av tiltak, uten lang ventetid.